

Bruxelles, 30. lipnja 2023.
(OR. en)

11147/23

ECOFIN 672
UEM 206
SOC 498
EMPL 349
COMPET 693
ENV 772
EDUC 285
RECH 317
ENER 408
JAI 918
GENDER 149
ANTIDISCRIM 143
JEUN 187
SAN 424

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	9842/1/23 REV 1
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 617 final
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2023.

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, o kojem su raspravljali Vijeće i Europsko vijeće na temelju prijedloga Komisije COM(2023) 617 final.

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2023.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

---

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća³ kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost („Mehanizam”) stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom se pruža financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. U skladu s prioritetima europskog semestra Mehanizmom se doprinosi gospodarskom i uključivom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja kojima se potiče rast, posebno reformi i ulaganja u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Njime se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar Unije i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava. Maksimalni financijski doprinos po državi članici u okviru Mehanizma ažuriran je 30. lipnja 2022., u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241.

---

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

- (2) Komisija je 22. studenoga 2022. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2023., čime je označen početak europskog semestra 2023. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 23. ožujka 2023. prioritete Godišnjeg pregleda održivog rasta za 2023., koji se temelje na četirima dimenzijama konkurentne održivosti. Komisija je 22. studenoga 2022. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2023., u kojem je Mađarska utvrđena kao jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama. Stoga je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2023., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 16. svibnja 2023. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja⁴ („Preporuka o europodručju za 2023.”), a 13. ožujka 2023. Zajedničko izvješće o zapošljavanju.
- (3) Iako gospodarstva Unije pokazuju iznimnu otpornost, geopolitički kontekst i dalje ima negativan utjecaj. Čvrsto stojeći uz Ukrajinu, Unija je svoj program gospodarske i socijalne politike usmjerila na smanjivanje negativnih posljedica energetske šokova na ranjiva kućanstva i poduzeća u kratkoročnom razdoblju te na nastavak rada na zelenoj i digitalnoj tranziciji, potpori održivom i uključivom rastu, očuvanju makroekonomske stabilnosti i povećanju otpornosti u srednjoročnom razdoblju. U velikoj je mjeri usmjerena i na povećanje konkurentnosti i produktivnosti Unije.

---

⁴ Preporuka Vijeća od 16. svibnja 2023. o ekonomskoj politici europodručja (SL C 180, 23.5.2023., str. 1).

- (4) Komisija je 1. veljače 2023. objavila komunikaciju naslovljenu „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija” („Industrijski plan u okviru zelenog plana”). Cilj Industrijskog plana u okviru zelenog plana povećanje je konkurentnosti industrije Unije s nultom neto stopom emisija i podupiranje brzog prelaska na klimatsku neutralnost. Njime se dopunjuju postojeći napori u okviru europskog zelenog plana i plana REPowerEU. Njegov je cilj također omogućiti poticajnije okruženje za povećanje Unijinih proizvodnih kapaciteta za tehnologije i proizvode s nultom neto stopom emisija koji su potrebni za ostvarenje Unijinih ambicioznih klimatskih ciljeva te osigurati pristup relevantnim kritičnim sirovinama, među ostalim diversifikacijom nabave, primjerenim iskorištavanjem geoloških resursa u državama članicama i maksimalnim povećanjem recikliranja sirovina. Industrijski plan u okviru zelenog plana temelji se na četiri stupa: predvidljivom i pojednostavnjenom regulatornom okruženju, bržem pristupu financijskim sredstvima, unapređenju vještina i otvorenoj trgovini za otporne lance opskrbe. U cilju rada na regulatornom okviru za poticanje rasta Komisija je 16. ožujka 2023. objavila dodatnu komunikaciju naslovljenu „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, koja se temelji na devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. U njoj se utvrđuju prioriteti politike koji se odnose na aktivno osiguravanje strukturnih poboljšanja, dobro usmjerena ulaganja i regulatorne mjere za dugoročnu konkurentnost Unije i njezinih država članica. Preporuke navedene u nastavku doprinose ostvarenju tih prioriteta.
- (5) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2023. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se planovi odnose na sve relevantne preporuke ili na znatan dio relevantnih preporuka za pojedinu zemlju izdanih posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020. i 2022. i dalje su jednako relevantne za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.

- (6) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ („Uredba o planu REPowerEU”) donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti Unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. To će doprinijeti energetskej sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, dok će se istodobno povećavati uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapaciteti za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Uredbom o planu REPowerEU državama članicama omogućuje se da u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost dodaju novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirale ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU. Tim reformama i ulaganjima doprinijet će se i povećanju konkurentnosti industrije Unije s nultom neto stopom emisija, kako je navedeno u Industrijskom planu u okviru zelenog plana, i provedbi preporuka za pojedinu zemlju koje se odnose na energetiku i upućene su državama članicama 2022. i, ako je primjenjivo, 2023. Uredbom o planu REPowerEU uvodi se nova kategorija bespovratne financijske potpore koja se državama članicama stavlja na raspolaganje za financiranje novih reformi i ulaganja u energetici u okviru njihovih planova za oporavak i otpornost.

---

⁵ Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavlja o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uređaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.).

- (7) Komisija je 8. ožujka 2023. donijela Komunikaciju o smjernicama za fiskalnu politiku u 2024. („Komunikacija od 8. ožujka 2023.“). Cilj joj je državama članicama pomoći u pripremi programa stabilnosti i konvergencije i tako poboljšati koordinaciju politika. Komisija je podsjetila da će se opća klauzula o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu deaktivirati krajem 2023. U razdoblju 2023. – 2024. pozvala je na provedbu fiskalnih politika kojima se osigurava srednjoročna održivost duga i održivo povećava potencijalni rast te je pozvala države članice da u svojim programima stabilnosti i konvergencije za 2023. navedu kako će svojim fiskalnim planovima osigurati usklađenost s referentnom vrijednosti od 3 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) utvrđenu Ugovorom te osigurati uvjerljivo i kontinuirano smanjenje duga ili zadržavanje duga na razboritim razinama u srednjoročnom razdoblju. Komisija je države članice pozvala i da postupno ukinu nacionalne fiskalne mjere uvedene za zaštitu kućanstava i poduzeća od naglog porasta cijena energije, počevši od najmanje ciljanih mjera. Navela je da bi, bude li mjere potpore trebalo produljiti zbog novih pritisaka na cijene energije, države članice takve mjere trebale bolje usmjeriti na ranjiva kućanstva i poduzeća. Komisija je navela da bi fiskalne preporuke bile kvantificirane i diferencirane. Nadalje, kao što je predloženo u njezinoj Komunikaciji od 9. studenoga 2022. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a, fiskalne preporuke izradile bi se na temelju neto primarnih rashoda. Preporučila je da sve države članice nastave štititi ulaganja koja financira država i osiguraju djelotvorno korištenje sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije, posebno za potrebe ciljeva zelene i digitalne tranzicije i otpornosti. Komisija je navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023., u skladu s postojećim pravnim odredbama.

- (8) Komisija je 26. travnja 2023. predstavila zakonodavne prijedloge za provedbu opsežne reforme Unijinih pravila gospodarskog upravljanja. Glavni je cilj tih prijedloga ojačati održivost javnog duga i reformama i ulaganjima promicati održiv i uključiv rast u svim državama članicama. Komisija svojim prijedlozima želi unaprijediti nacionalnu odgovornost, pojednostavniti okvir i pozornost u većoj mjeri usmjeriti na srednjoročno razdoblje, u kombinaciji s djelotvornom i koherentnijom provedbom. U skladu sa zaključcima Vijeća od 14. ožujka 2023. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a cilj je da se zakonodavni rad dovrši 2023.
- (9) Mađarska je 11. svibnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 15. prosinca 2022. donijelo Provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske⁶. Isplata obroka ovisi o donošenju odluke Komisije, u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, u kojoj se navodi da je Mađarska u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da postizanje prethodnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti nije poništeno.

---

⁶ ST 15447/22, ST 15447/22 ADD 1.

- (10) Mađarska je 2. svibnja 2023. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2023. i svoj Program konvergencije za 2023., u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. Zbog njihove uzajamne povezanosti ta su dva programa ocijenjena zajedno. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2023. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Mađarske o napretku ostvarenom u provedbi plana za oporavak i otpornost. Novi zakon o pravosudnom sustavu stupio je na snagu 1. lipnja 2023.
- (11) Komisija je 24. svibnja 2023. objavila Izvješće za Mađarsku za 2023. U njemu je ocijenjen napredak Mađarske u smislu relevantnih preporuka za tu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2022. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Mađarske. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Mađarske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(12) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Mađarsku u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 i objavila rezultate 24. svibnja 2023. Komisija je zaključila da u Mađarskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, slabosti povezane s vrlo snažnim cjenovnim pritiscima te potrebama vanjskog financiranja i potrebama države za financiranjem povećale su se i značajne su. Inflacija je znatno porasla i još se nije počela smanjivati. Ako inflacija dugotrajno ostane visoka, to bi moglo dodatno ugroziti konkurentnost, a troškovi financiranja ostali bi visoki. Veliki deficit tekućeg računa snažno je porastao zbog povišenih cijena energije u 2022. i povećao se kratkoročni vanjski dug. Poboljšanje stanja tekućeg računa u 2023. i 2024. ovisi o očekivanom daljnjem smanjenju cijena energije, ali se unatoč tome predviđa da deficit tekućeg računa u 2023. i 2024. neće biti zanemariv. Visok energetska intenzitet gospodarstva važan je za dinamiku tekućeg računa. Državni deficit kontinuirano je visok, samo djelomično kao posljedica odgovora politika na pandemiju i energetska krizu, i na njega otpada velik dio vanjskog zaduživanja gospodarstva. Udio državnog duga smanjio se zahvaljujući znatnom rastu nominalnog BDP-a, ali bi moglo ugroziti usporavanje aktivnosti i kontinuirano visoki deficiti. Troškovi državnog zaduživanja povećali su se od 2021., a vlada se suočava sa sve većim teretom kamata, dok je rok dospeljeća duga i dalje relativno kratak. Cijene stambenih nekretnina udvostručile su se u razdoblju od pet godina, ali je krajem 2022. rast cijena zaustavljen. Međutim, čini se da je vjerojatnost znatnog pada nominalnih cijena ograničena zbog niske zaduženosti kućanstava i s obzirom na trenutačno visoku inflaciju. Nedosljednost politika pogoršala je utvrđene slabosti. Učinkovita koordinacija i jasno razgraničenje makroekonomskih politika, uz čvrst institucijski okvir politika, ključni su za očuvanje fiskalne i vanjske održivosti i stabilizaciju očekivanja. Očekuje se da će pravodobna i potpuna provedba strukturnih reformi iz mađarskog plana za oporavak i otpornost doprinijeti smanjenju makroekonomskih slabosti te poduprijeti rast i prilagodbu u srednjoročnom razdoblju.

- (13) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat, deficit opće države u Mađarskoj se sa 7,1 % BDP-a u 2021. smanjio na 6,2 % BDP-a u 2022., dok je dug opće države pao sa 76,6 % BDP-a krajem 2021. na 73,3 % BDP-a krajem 2022. Komisija je 24. svibnja 2023. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. Ugovora. U tom je izvješću razmotreno proračunsko stanje Mađarske jer je njezin deficit opće države 2022. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom. U izvješću je zaključeno da kriterij deficita nije ispunjen. U skladu s Komunikacijom od 8. ožujka 2023. Komisija nije predložila pokretanje novih postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2023. Komisija je zatim navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023. Mađarska bi to trebala uzeti u obzir pri izvršenju svojeg proračuna za 2023. i pripremi nacрта proračunskog plana za 2024.

- (14) Na saldo opće države utjecale su mjere fiskalne politike poduzete radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. U 2022. te su mjere fiskalne politike koje su utjecale na smanjenje prihoda uključivale smanjenje trošarina na goriva, dok su mjere fiskalne politike koje su utjecale na povećanje rashoda uključivale subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva te programe potpore za energetski intenzivna poduzeća. Trošak tih mjera djelomično je kompenziran novim porezima na neočekivanu dobit proizvođača i opskrbljivača energije, i to privremenim porezom na razliku između nafte tipa Brent u odnosu na Ural i privremenim porezom na prihod opskrbljivača energije te privremenim povećanjem naknade za rudarenje. Komisija procjenjuje da je u 2022. neto proračunski trošak tih mjera iznosio 1,0 % BDP-a. Na saldo opće države utjecao je i proračunski trošak pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine, procijenjen na 0,1 % BDP-a 2022. Istodobno je procijenjeni trošak privremenih hitnih mjera uvedenih zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 pao s 1,9 % BDP-a u 2021. na 0,1 % BDP-a u 2022.
- (15) Vijeće je 18. lipnja 2021. preporučilo Mađarskoj⁷ da u 2022. zadrži poticajan smjer fiskalne politike, uključujući poticaj iz Mehanizma, te očuva ulaganja koja financira država.

---

⁷ Preporuka Vijeća od 18. lipnja 2021. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2021. (SL C 304, 29.7.2021., str. 78.).

- (16) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike⁸ bio je u 2022. poticajan, na –0,4 % BDP-a, što je u skladu s preporukom Vijeća. Mađarska je u skladu s preporukom Vijeća nastavila pružati potporu oporavku ulaganjima koja se financiraju sredstvima iz Mehanizma. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije iznosili su 1,5 % BDP-a u 2022. (2,1 % BDP-a u 2021.). Smanjenje rashoda financiranih bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i drugih fondova Unije u 2022. posljedica je slabije apsorpcije sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova. Ulaganja koja financira država imala su kontrakcijski učinak od 0,2 postotna boda na smjer fiskalne politike⁹. Mađarska stoga nije očuvala ulaganja koja financira država, što nije u skladu s preporukom Vijeća. Ujedno je rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na strani prihoda) imao kontrakcijski učinak od 0,6 postotnih bodova na smjer fiskalne politike. Mađarska je stoga u dovoljnoj mjeri zadržala pod kontrolom rast tekućih rashoda koje financira država.

---

⁸ Smjer fiskalne politike mjeri se kao promjena primarnih rashoda (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda), isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, ali uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročni potencijalni rast. Za više detalja vidjeti okvir 1 u tablicama s fiskalnim statističkim podacima.

⁹ Ostali kapitalni rashodi koje financira država imali su ekspanzivni učinak od 1,7 postotnih bodova BDP-a, potaknut učinkom kupnje zaliha plina od strane posebnog subjekta razvrstanog kao dio opće države.

- (17) Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije u Programu konvergencije za 2023. povoljniji je za 2023. od onoga iz Komisijine proljetne prognoze 2023. i nakon toga. Vlada predviđa da će se realni BDP povećati za 1,5 % u 2023. i za 4,0 % u 2024. Za usporedbu, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se manji rast realnog BDP-a, od 0,5 % u 2023. i 2,8 % u 2024., uglavnom zbog manjeg očekivanog rasta privatne potrošnje potaknutog nižim očekivanim rastom nominalnih plaća i nešto višom stopom nezaposlenosti. Komisija predviđa i niži rast državne potrošnje i neto izvoza. Rast nominalnog BDP-a predviđen u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. niži je tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom zbog nižeg očekivanog rasta BDP-a i deflatora BDP-a.
- (18) Vlada u Programu konvergencije za 2023. očekuje da će se deficit opće države u 2023. smanjiti na 3,9 % BDP-a. Smanjenje u 2023. uglavnom odražava veće porezne prihode zbog visoke inflacije te privremene neočekivane dobiti i sektorskih poreza koji se procjenjuju na 1,5 % BDP-a u 2023. Prema Programu konvergencije za 2023. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti sa 73,3 % BDP-a krajem 2022. na 69,7 % BDP-a krajem 2023. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 4,0 % BDP-a za 2023. To je u skladu s deficitom predviđenim u Programu konvergencije za 2023. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se veći udio duga opće države u BDP-u od 70,7 % krajem 2023. Razlika je rezultat nižeg rasta BDP-a i deflatora BDP-a u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023.

- (19) Očekuje se da će na saldo opće države u 2023. i dalje utjecati fiskalne mjere poduzete radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. Te mjere obuhvaćaju produljene mjere iz 2022., osobito subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva te programe potpore za energetske intenzivna poduzeća. Trošak tih mjera i dalje se djelomično kompenzira porezima na neočekivanu dobit opskrbljivača energije. Uzimajući u obzir te prihode, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. neto proračunski trošak tih mjera potpore iznositi 1,2 % BDP-a¹⁰. Čini se da mjere u 2023. nisu usmjerene na najranjivija kućanstva ili poduzeća i da većina tih mjera ne šalje jasan cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost. Stoga se u procjeni usklađenosti s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022.¹¹ ne trebaju uzeti u obzir ciljane mjere potpore.
- (20) U svojoj Preporuci od 12. srpnja 2022. Vijeće je preporučilo da Mađarska poduzme mjere čiji je cilj osigurati da rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bude u skladu s općim neutralnim smjerom politike¹², uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije i osobama koje bježe iz Ukrajine. Mađarska bi se trebala pripremiti za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Mađarskoj je bilo preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetske sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije.

---

¹⁰ Taj iznos predstavlja razinu godišnjih proračunskih troškova tih mjera, uključujući tekuće prihode i rashode te, prema potrebi, mjere za kapitalne rashode.

¹¹ Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Mađarske i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2022. (SL C 334, 1.9.2022., str. 136.).

¹² Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2023. procjenjuje se da će srednjoročni (prosječni desetogodišnji) potencijalni rast proizvodnje Mađarske, koji se koristi za mjerenje smjera fiskalne politike, iznositi 16,6 % u nominalnom smislu.

(21) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (+4,2 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. To je u skladu s ekspanzivnim smjerom fiskalne politike u 2022. (-0,4 % BDP-a). Predviđa se da će rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) u 2023. imati kontrakcijski učinak od 2,2 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Stoga je predviđeni rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u skladu s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022. Predviđa se da će rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije u 2023. iznositi 2,3 % BDP-a, a da će ulaganja koja financira država imati kontrakcijski učinak na smjer fiskalne politike od 0,6 postotnih bodova¹³. Stoga Mađarska planira financirati dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma i drugih fondova Unije iako se ne predviđa da će očuvati ulaganja koja financira država. Planira financirati javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetske sigurnost, kao što su razvoj elektroenergetske mreže, modernizacija prigradskih željeznica, potpora za upotrebu solarnih ploča u stambenim zgradama, osiguravanje prijenosnih računala učiteljima i učenicima u nižem i višem sekundarnom obrazovanju i mjere digitalizacije u zdravstvu, koja se financiraju iz Mehanizma i drugih fondova Unije.

---

¹³ Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti kontrakcijski i iznositi 2,2 postotna boda BDP-a. Veliko smanjenje ostalih kapitalnih rashoda u 2023. povezano je sa znatnim učinkom kupnje velikih zaliha plina od strane posebnog subjekta razvrstanog kao dio opće države 2022.

- (22) Prema Programu konvergencije za 2023. očekuje se da će se deficit opće države smanjiti na 2,9 % BDP-a u 2024. Smanjenje u 2024. uglavnom odražava znatno smanjenje udjela rashoda opće države u BDP-u, što se posebno odnosi na bruto investicije u fiksni kapital, intermedijarnu potrošnju i naknade zaposlenicima. Prema Programu konvergencije za 2023. očekuje se da će se krajem 2024. udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 66,7 %. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 4,4 % BDP-a u 2024. To je više od deficita predviđenog u Programu konvergencije za 2023., uglavnom zbog viših predviđenih rashoda za bruto investicije u fiksni kapital u skladu s novim trendovima i veće intermedijarne potrošnje potaknute dugotrajnim inflacijskim pritiscima. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se veći udio duga opće države u BDP-u, od 71,1 % krajem 2024.
- (23) U Programu konvergencije za 2023. predviđa se postupno ukidanje nekih mjera energetske potpore u 2024. Komisija trenutačno procjenjuje da će u 2024. neto trošak tih mjera potpore iznositi 0,4 % BDP-a, u odnosu na 1,2 % BDP-a u 2023. Te se procjene temelje na pretpostavci da neće biti novih povećanja cijene energije. Čini se da mjere energetske potpore, koje bi, kako se planira, trebale ostati na snazi 2024., nisu usmjerene na ranjiva kućanstva ili poduzeća. One ne šalju jasan cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost.

(24) U Uredbi (EZ) br. 1466/97 poziva se na godišnje poboljšanje strukturnog proračunskog salda prema srednjoročnom proračunskom cilju, s 0,5 % BDP-a kao mjerilom¹⁴. S obzirom na fiskalnu održivost i potrebu za smanjenjem deficita na razinu ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđene Ugovorom, Komisija smatra da bi za 2024. bilo primjereno poboljšanje strukturnog salda od najmanje 0,5 % BDP-a. Da bi se postiglo to poboljšanje, i u skladu s metodologijom Komisije, rast neto primarnih rashoda koje financira država¹⁵ ne bi u 2024. smio biti veći od 4,4 %, što se navodi i u ovoj Preporuci. To će doprinijeti i smanjenju temeljne inflacije, koja je znatno iznad prosjeka Unije i koja bi, ako se nastavi, mogla dovesti do gubitaka konkurentnosti, te očuvanju vanjskog položaja. Istodobno bi trebalo postupno ukinuti preostale mjere energetske potpore (koje Komisija trenutačno procjenjuje na 1,2 % BDP-a u 2023.), ako to dopuštaju kretanja energetskog tržišta i počevši od mjera koje su najmanje ciljane, a s time povezane uštede trebalo bi iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Prema Komisijinim procjenama to bi dovelo do rasta neto primarnih rashoda manjeg od preporučenoga za 2024.

---

¹⁴ Člankom 5. Uredbe (EZ) br. 1466/97 također se zahtijeva prilagodba za više od 0,5 % BDP-a za države članice čija razina duga prelazi 60 % BDP-a ili koje imaju znatne rizike u pogledu održivosti sveukupnog duga.

¹⁵ Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez diskrecijskih mjera na strani prihoda i isključujući rashode za kamate i rashode za cikličnu nezaposlenost.

- (25) Uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se rast neto primarnih rashoda koje financira država od 7,0 % u 2024., što je više od preporučene stope rasta. Prilagodba predviđena u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. manja je od ušteda koje se mogu ostvariti potpunim postupnim ukidanjem mjera energetske potpore zbog viših rashoda za intermedijarnu potrošnju i bruto investicije u fiksni kapital te očekivanog postupnog ukidanja privremenog poreza na neočekivanu dobit i sektorskih poreza.
- (26) Prema Programu konvergencije za 2023. očekuje se da će se državna ulaganja smanjiti s 5,1 % BDP-a u 2023. na 3,7 % BDP-a u 2024. Niža ulaganja posljedica su nižih ulaganja koja financira država i nižih ulaganja koja financira Unija.
- (27) U Programu konvergencije za 2023. navedeni su srednjoročni fiskalni ciljevi do 2027. Prema Programu konvergencije za 2023. očekuje se da će se deficit opće države postupno smanjiti na 1,9 % BDP-a u 2025., na 1,4 % u 2026. i na 0,9 % u 2027. Stoga se planira da će deficit opće države tijekom trajanja Programa ostati ispod 3 % BDP-a. Prema Programu konvergencije za 2023. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti sa 66,7 % BDP-a krajem 2024. na 56,3 % BDP-a do kraja 2027.

(28) Monetarna i fiskalna politika te politika gospodarskog razvoja nisu reagirale na nedavne gospodarske izazove na koordiniran način, čime je oslabljena učinkovitost cjelokupnog odgovora politike. Monetarna politika postrožena je u 2021., ali fiskalna ekspanzija nastavila se do početka 2022. Od 2021. uvedeno je nekoliko privremenih mjera politike za očuvanje kupovne moći kućanstava koje nisu bile ciljane: ograničenje cijena i kamatnih stopa te fiskalno skupe energetske subvencije. Ograničene su cijene pogonskih goriva i određenih osnovnih prehrambenih proizvoda. Ograničene su i kamatne stope na hipoteke s promjenjivom kamatom, kredite malim i srednjim poduzećima, određene studentske kredite i velike bankovne depozite. Većina tih mjera istječe u 2023. Trošak mjera uglavnom su snosila poduzeća i financijski sektor u obliku viših neizravnih poreza, a njihovi narušavajući učinci doprinijeli su smanjenju domaće proizvodnje i višim cijenama proizvoda na koje nisu izravno utjecala ograničenja cijena. One su osim toga otežale prilagodbu potražnje novom gospodarskom okruženju. Politike gospodarskog razvoja oslanjale su se na programe subvencioniranih zajmova za pomoć poduzećima u prilagodbi na gospodarske šokove. U veljači 2023. pokrenut je veliki program subvencioniranih zajmova s fiksnim kamatnim stopama kako bi se pružila potpora poduzećima koja se suočavaju s rastućim troškovima energije. Ograničenja cijena i kamatnih stopa te subvencionirano kreditiranje otežavali su nastojanja monetarne politike za smanjenje inflacije, među ostalim smanjenjem učinkovitosti instrumenata središnje banke. Europska središnja banka utvrdila je da određene regulatorne mjere, uključujući ograničenje kamatnih stopa na bankovne depozite, ometaju provedbu učinkovite monetarne politike.

- (29) Nedostaci u planiranju i izvršenju proračuna povećali su ekspanzivnu tendenciju fiskalne politike i doprinijeli mnogim makroekonomskim izazovima s kojima se Mađarska trenutačno suočava. Rano donošenje godišnjih proračuna od 2016. smanjilo je kvalitetu makroekonomskih i proračunskih prognoza. Razna pravila o fleksibilnosti proračuna i velike proračunske pričuve omogućili su veću diskrecijsku potrošnju, a to je pogoršalo procikličnost fiskalne politike. *Ad hoc* odluke o potrošnji, često donesene na kraju proračunske godine ili u obliku vladinih uredbi tijekom godine bez odgovarajućeg parlamentarnog nadzora i javnog savjetovanja, smanjile su transparentnost proračuna. Nacionalni fiskalni okvir nije spriječio visoke javne deficite zbog nedostataka u strukturi domaćih fiskalnih pravila, uključujući pravilo o dugu s procikličkim obilježjima, slabog izvršenja srednjoročnog proračunskog planiranja, dodatno narušenog posebnim odredbama propisa o „stanju opasnosti”, te ograničene uloge i resursa nacionalnog fiskalnog vijeća. Ograničeni mandat i resursi nacionalnog fiskalnog vijeća ograničavaju njegovu sposobnost usmjeravanja javne rasprave o fiskalnim pitanjima.
- (30) Cijene stambenih nekretnina u Mađarskoj u zadnjih su se deset godina znatno povećale, a ponuda je ostala ograničena. Najnovijem povećanju cijena doprinijeli su slabo usmjereni programi subvencija za kupnju kuće ili stana koji su bili dostupni i kućanstvima koja su već imala vlastitu nekretninu. Ni subvencije za stanogradnju, uključujući bespovratna sredstva, subvencionirane zajmove i povlaštene stope PDV-a, nisu bile ciljane.

(31) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i koje treba provesti do 2026. U skladu s člankom 14. stavkom 6. Uredbe (EU) 2021/241 Mađarska je obavijestila o namjeri da iz Mehanizma zatraži dodatnu potporu u obliku zajma u iznosu do 6 600 000 000 EUR. Brza provedba plana za oporavak i otpornost izrazito je važna zbog privremene prirode Mehanizma, koji traje do 2026. Jednako je važno da Mađarska osigura odgovarajuće administrativne kapacitete za ispunjavanje obveza iz plana za oporavak i otpornost. Brzo uključivanje novog poglavlja o planu REPowerEU u plan za oporavak i otpornost omogućit će financiranje dodatnih reformi i ulaganja za potporu strateškim ciljevima Mađarske u području energetike i zelene tranzicije. Sustavno i učinkovito uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika i dalje je važno za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost, kao i drugih ekonomskih politika i politika zapošljavanja izvan okvira tog plana, kako bi se osigurala opća odgovornost za cjelokupni program politike. Provedba mađarskog plana za oporavak i otpornost znatno kasni zbog kasnog donošenja Provedbene odluke Vijeća o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske u prosincu 2022. Za brzu i stabilnu provedbu plana za oporavak i otpornost bilo bi potrebno ostvariti 27 ključnih etapa povezanih s jačanjem neovisnosti pravosuđa i osiguranjem zaštite financijskih interesa Unije. Plaćanja u okviru plana za oporavak i otpornost nisu moguća dok se te ključne etape u potpunosti i ispravno ne provedu. Mađarskoj su u okviru plana REPowerEU dodijeljena bespovratna sredstva u iznosu od 701,6 milijuna EUR. Mađarska planira bespovratna sredstva iz plana REPowerEU i dodatni zajam upotrijebiti za ulaganja u energetiku.

- (32) Komisija je sve programske dokumente kohezijske politike Mađarske odobrila u 2022. Brza provedba programâ kohezijske politike, uz komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, iznimno je važna za ostvarenje zelene i digitalne tranzicije, povećanje gospodarske i socijalne otpornosti te uravnotežen teritorijalni razvoj u Mađarskoj.
- (33) Osim gospodarskih i socijalnih izazova obuhvaćenih planom za oporavak i otpornost i programima kohezijske politike, Mađarska se suočava s brojnim dodatnim izazovima koji se odnose na siromaštvo, tržište rada, tržišno natjecanje u području usluga i energetiku.
- (34) Iako su se u zadnjih deset godina ukupni pokazatelji siromaštva poboljšali, relativna situacija nekih skupina u nepovoljnom položaju, kao što su kućanstva s niskim dohotkom, djeca, osobe s invaliditetom, Romi i osobe koje žive u udaljenim ruralnim naseljima, dodatno se pogoršala. Stopa teške materijalne i socijalne oskudice među najvišima je u Uniji, uz znatne razlike među regijama. Posebno je visoka među djecom i Romima. Skupine u nepovoljnom položaju suočavaju se s poteškoćama u pristupu odgovarajućoj socijalnoj pomoći, obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i uslugama traženja posla. Mreža socijalne sigurnosti za kućanstva bez stabilnog dohotka sve je slabija. Porezni sustav nerazmjerno opterećuje slabije plaćene radnike. Glavni izvori dohotka kućanstava s niskim dohotkom u posljednjem desetljeću nisu pratili troškove života. Primjerenost minimalnog dohotka među najnižima je u Uniji. Nedavna povećanja cijena energije i hrane nerazmjerno opterećuju osobe s niskim dohotkom, a mjere potpore uglavnom nisu ciljane. Nedavnom izmjenom propisa o socijalnoj zaštiti smanjena je odgovornost države za pružanje socijalne skrbi.

- (35) Ukupna stopa zaposlenosti relativno je visoka, ali određene skupine u nepovoljnom položaju, kao što su Romi, niskokvalificirane osobe, žene koje skrbe o drugima i osobe s invaliditetom, suočavaju se s poteškoćama kada ulaze na otvoreno tržište rada zbog nedostataka u sustavu obrazovanja, osposobljavanja i socijalne pomoći te mehanizmima potpore za tražitelje zaposlenja. Razlike u stopama zaposlenosti niskokvalificiranih radnika, Roma i osoba s invaliditetom i dalje su velike. Svaka peta žena koja traži plaćeno zaposlenje izostavljena je s tržišta rada zbog obveza skrbi o djeci ili nesamostalnim osobama s invaliditetom. Naknade i pristup učinkovitim aktivnim mjerama tržišta rada za skupine u nepovoljnom položaju nisu primjereni. Razdoblje isplate naknada za nezaposlenost je tri mjeseca, dok prema podacima iz istraživanja o radnoj snazi provedenog 2022. prosječno trajanje nezaposlenosti iznosi 9,4 mjeseca. Četiri od deset registriranih nezaposlenih osoba ne prima naknadu. Dugo prosječno razdoblje prijave ukazuje na izazove u smislu kapaciteta javne službe za zapošljavanje. Udio tražitelja zaposlenja s niskom razinom osnovnih vještina više je nego dvostruko veći od nacionalnog prosjeka. Udio odraslih koji sudjeluju u obrazovanju i dalje je nizak, posebno među niskokvalificiranim i nezaposlenim osobama.
- (36) Socijalni dijalog i dalje je među najslabijima u Uniji, a nedavno se i dodatno pogoršao. Glavno tripartitno tijelo uglavnom služi kao forum za razmjenu informacija i savjetovanje, bez formalnog pravnog okvira, te nema smislenog dijaloga osim u pogledu određivanja minimalne plaće. Iako je manjak nastavnika sve veći izazov, novim pravnim odredbama ograničena su njihova prava na kolektivno djelovanje i proširena je mogućnost poslodavaca da retroaktivno otpuste nastavnike koji sudjeluju u građanskom neposluhu kao oblik prosvjeda zbog uvjeta rada. Nedavne reforme, uvedene bez smislenog dijaloga s relevantnim sindikatima, negativno su utjecale na radne uvjete i oslabile su mogućnosti samozastupanja zdravstvenih radnika.

(37) Nedavno je bilo slučajeva javne intervencije na raznim tržištima, što je oslabilo pravnu sigurnost. Te su intervencije često odvrćale ili ograničavale ulaganja Unije i strana ulaganja na određenim tržištima jer su poduzećima u državnom vlasništvu ili privatnim poduzećima blisko povezanim s vladom efektivno omogućile stjecanje poduzeća. Takve intervencije također ozbiljno narušavaju načela jedinstvenog tržišta i vladavine prava te ograničavaju mogućnosti održivog gospodarskog rasta. Na primjer, određena poduzeća i sektori izloženi su diskriminaciji zbog posebno prilagođenih poreza, ograničenja cijena i propisa uvedenih u kratkom roku i bez prethodnog savjetovanja. Od 2020. vlada se za donošenje takvih mjera koristila i izvanrednim ovlastima na temelju „stanja opasnosti”. Od sektorskih poreza ostvareni su znatni proračunski prihodi. Na primjer, vlada je nedavno uvela administrativno ograničenje cijena i porez na dobit od 90 % na proizvodnju cementa i keramičkih materijala. Ti su sektori velikim dijelom u stranom vlasništvu. Vlada je u prosincu 2022. iznenada povećala porez za osiguravajuća i farmaceutska društva. Bankama je nametnuto ograničenje kamatnih stopa na hipoteke s promjenjivom kamatom, što je utjecalo na njihovu sposobnost kreditiranja i profitabilnost. Određena poduzeća, posebno u maloprodaji i prometu, izložena su neprimjerenom pritisku provedbom selektivnih i proizvoljnih administrativnih inspekcija, novčanim kaznama i uskraćivanjem dozvola. Čini se da ne postoje djelotvorni pravni lijekovi protiv proizvoljnih mjera vlasti. Maloprodajni sektor i dalje se suočava s nepredvidljivim propisima. Čini se da uvjeti za dobivanje odobrenja za otvaranje ili preuređenje trgovina većih od 400 kvadratnih metara nisu transparentni, a dostupnost sudskog preispitivanja upitna je. Porez u sektoru maloprodaje nerazmjerno opterećuje veća poduzeća koja nemaju sjedište u Mađarskoj. Vlada često koristi svoje ovlasti za izuzimanje transakcija od kontrole koncentracija.

Ne provodi se procjena učinka takvih transakcija na gospodarstvo, tržišno natjecanje i jedinstveno tržište. Kriteriji za ta izuzeća nisu utvrđeni na transparentan način i ne postoji službeni postupak za osporavanje tih kriterija ili same odluke. Kao rezultat tih intervencija povećano je državno vlasništvo i vlasništvo domaćih poduzeća naklonjenih državi u području bankarstva, telekomunikacija, komunalnih usluga, medija, televizijskog i radijskog emitiranja, na štetu stranog vlasništva. Prema najavama članova vlade slične se transakcije mogu očekivati u sektoru osiguranja, maloprodaje i prometa, posebno kad je riječ o zračnoj luci u Budimpešti. Smanjena prisutnost stranog kapitala i znanja, posebno u sektorima s visokom dodanom vrijednošću kao što su bankarstvo i telekomunikacije, mogla bi ograničiti mogućnosti Mađarske za rast produktivnosti i inovacije.

(38) U strukturi izvora energije u Mađarskoj dominiraju nafta i plin, na koje otpada otprilike po jedna trećina ukupne potrošnje energije. Udio nuklearne energije iznosi 15 %, a obnovljivih izvora energije oko 14 %. Mađarska se i dalje u velikoj mjeri oslanja na ruska fosilna goriva i nuklearnu energiju, a njezini naponi za smanjenje ovisnosti o Rusiji sporo napreduju. Tri četvrtine domaće potrošnje plina pokriveno je uvozom iz Rusije. Mađarska je 2021. potpisala dugoročni sporazum o opskrbi plinom s Gazpromom, a u travnju 2023. u pregovorima je dogovorila izmjenu tog sporazuma kojom se dodaje mogućnost uvoza dodatnih količina. Za smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima bit će potrebne opsežne dodatne mjere, posebno za jačanje suradnje sa susjednim zemljama, među ostalim u pogledu infrastrukture, prema potrebi, kako bi se osigurao pristup alternativnim izvorima fosilnih goriva. Elektrifikacija i predviđena ulaganja u energetske intenzivne industrije povećat će potrebu za proizvodnjom električne energije. Unatoč znatnom povećanju kapaciteta za proizvodnju solarne energije posljednjih godina, udio kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i dalje je među najnižima u Uniji. Izgradnja vjetroelektrana obustavljena je i očekuje se da će se nastaviti nakon ukidanja zakonskih ograničenja. Geotermalna energija nedovoljno je iskorištena. Učestale promjene regulatornog okruženja donose razne izazove za razvoj energije iz obnovljivih izvora. Osim toga, ograničenja kapaciteta elektroenergetske mreže predstavljaju značajno usko grlo u smislu priključivanja obnovljivih izvora energije na mrežu, dok nedostatak fleksibilnih rješenja na strani potražnje i ponude te ograničena moć potrošača ozbiljno kočće razvoj proizvodnje čiste električne energije iz obnovljivih izvora. Neoptimalna integracija na Unijino tržište uravnoteženja propuštena je prilika za optimizaciju mreže za dodatni kapacitet za obnovljive izvore energije.

- (39) Mađarska ima znatan potencijal za energetska učinkovitost, posebno u stambenim zgradama. U Mađarskoj je od kolovoza 2022. do ožujka 2023. potrošnja prirodnog plina smanjena za 20 % u odnosu na prosječnu potrošnju plina u istom razdoblju u proteklih pet godina, što je više od ciljnog smanjenja od 15 % utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU) 2022/1369¹⁶, među ostalim i zbog mjera u javnom sektoru te izmjene sustava ograničenja cijena energije koji se primjenjuje na kućanstva. Mađarsku se potiče da nastavi privremeno smanjivati potražnju za plinom do 31. ožujka 2024. u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2023/706¹⁷. Međutim, unatoč nedavnim promjenama, sustav administrativnih cijena energije i dalje ne omogućuje pravilno funkcioniranje cjenovnih signala i stvaranje dostatnih poticaja za uštedu energije. Ograničenja cijena primjenjuju se jednako na sva kućanstva. Subvencionirane administrativne cijene primjenjuju se i na kućanstva s visokim dohotkom, a obitelji s niskim dohotkom često žive u energetski manje učinkovitim domovima. Ciljani programi za kućanstva s niskim dohotkom bili bi učinkovitiji i u smislu potpore ranjivim kućanstvima i u smislu ušteda energije.
- (40) Manjak radne snage i vještina u sektorima i zanimanjima koji su važni za zelenu tranziciju, uključujući proizvodnju te uvođenje i održavanje tehnologija s nultom neto stopom emisija, stvara prepreke prelasku na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija. Visokokvalitetni sustavi obrazovanja i osposobljavanja prilagođeni promjenjivim potrebama tržišta rada i ciljane mjere usavršavanja i prekvalifikacije bitni su za smanjenje nedostatka vještina te promicanje uključivanja na tržište rada i preraspodjele radne snage. Da bi se oslobodio neiskorišteni potencijal ponude radne snage, te mjere trebaju biti dostupne, posebno pojedincima te u sektorima i regijama na koje će zelena tranzicija najviše utjecati. U Mađarskoj je u 2022. prijavljen manjak radne snage u 31 zanimanju za koje su potrebne specifične vještine ili znanja za zelenu tranziciju. Istodobno se sudjelovanje radnika u osposobljavanju u energetski intenzivnim sektorima znatno smanjilo i sada je ispod prosjeka Unije.

---

¹⁶ Uredba Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom (SL L 206, 8.8.2022., str. 1.).

¹⁷ Uredba Vijeća (EU) 2023/706 od 30. ožujka 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2022/1369 u pogledu produljenja razdoblja za smanjenje potražnje kad je riječ o mjerama za smanjenje potražnje za plinom i pooštavanja obveze izvješćivanja i praćenja njihove provedbe (SL L 93, 31.3.2023., str. 1.).

- (41) Uzimajući u obzir Komisijinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije za 2023. i njegovo je mišljenje¹⁸ navedeno u preporuci br. 1.
- (42) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2023. i Program konvergencije za 2023. Preporuke Vijeća donesene u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporuci br. 1. Politikama iz preporuke br. 1 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s vrlo snažnim cjenovnim pritiscima te potrebama vanjskog financiranja i potrebama države za financiranjem. Preporuke br. 2 i 4 doprinose provedbi preporuke br. 1,

---

¹⁸ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Mađarska u 2023. i 2024. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. U 2023. i 2024. što prije postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore koje su na snazi i ostvarene uštede iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, osigurati da takve mjere potpore budu usmjerene na ranjiva kućanstva i poduzeća, fiskalno pristupačne te da očuvaju poticaje za smanjenje potrošnje energije.

Osigurati razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država u 2024. na najviše 4,4 %¹⁹.

Očuvati javna ulaganja koja financira država i osigurati učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije.

U razdoblju nakon 2024. nastaviti provoditi srednjoročnu fiskalnu strategiju postupne i održive konsolidacije, u kombinaciji s ulaganjima i reformama koji potiču veći održivi rast, s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija.

Učinkovito koordinirati i jasno razgraničiti makroekonomske politike kako bi se osigurala fiskalna i vanjska održivost. Postupno ukinuti ograničenja cijena i kamatnih stopa kako bi se smanjili narušavajući učinci i olakšala neometana transmisija monetarne politike. Mjere potpore u stambenom sektoru usmjeriti na kućanstva s niskim dohotkom. Ojačati srednjoročni proračunski okvir, uskladiti pripremu godišnjih proračuna s proračunskom godinom i ograničiti diskrecijsko pravo u izvršenju godišnjih proračuna.

---

¹⁹ Procjenjuje se da to odgovara godišnjem poboljšanju strukturnog proračunskog salda od najmanje 0,5 % BDP-a za 2024., kako je opisano u uvodnoj izjavi 24.

2. Hitno ostvariti potrebne ključne etape i ciljne vrijednosti povezane s jačanjem neovisnosti pravosuđa i osiguranjem zaštite financijskih interesa Unije kako bi se omogućila brza i stabilna provedba plana za oporavak i otpornost. Brzo finalizirati poglavlje o planu REPowerEU kako bi ga što prije počela provoditi. Nastaviti brzu provedbu programâ kohezijske politike uz blisku komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost.
3. Poboljšati primjerenost sustava socijalne pomoći, uključujući naknade za nezaposlenost. Poboljšati pristup učinkovitim aktivnim mjerama tržišta rada, posebno mogućnostima usavršavanja za skupine u najnepovoljnijem položaju, i osigurati djelotvoran socijalni dijalog. Poboljšati regulatorni okvir i tržišno natjecanje u području usluga izbjegavanjem selektivnih i proizvoljnih administrativnih intervencija i upotrebe prilagođenih propisa koji pojednim poduzećima osiguravaju neprimjerene prednosti ili ih stavljaju u nepovoljan položaj, sustavnom primjenom kontrole tržišnog natjecanja na poslovne transakcije te ograničenjem upotrebe hitnih mjera isključivo na situacije u kojima su nužne, u skladu s načelima jedinstvenog tržišta i vladavine prava.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima bržim uvođenjem energije iz obnovljivih izvora, uključujući energiju vjetra, geotermalnu energiju i održivi biometan, prije svega pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola uz provedbu redovitih procjena utjecaja na okoliš te stvaranjem poticajnog i predvidljivog regulatornog okruženja. Postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva. Revidirati pravila o tržištu energije uravnoteženja i određivanje tarifa kako bi se omogućio povrat troškova i optimalno korištenje mreže. Prema potrebi, nadograditi elektroenergetsku infrastrukturu, uključujući mrežne kapacitete i kapacitete za skladištenje. Diversificirati uvoz fosilnih goriva kako bi se znatno smanjila ovisnost o Rusiji, među ostalim jačanjem suradnje s drugim državama članicama, prema potrebi i u pogledu infrastrukture. Povećati energetska učinkovitost, posebno u zgradama, i nastaviti ulagati napore za smanjenje ukupne potrošnje plina. Prilagoditi postojeći sustav reguliranih cijena energije kako bi se potaknula štednja energije i pružila ciljana potpora kućanstvima s niskim dohotkom. Pojačati napore na razini politika usmjerene na pružanje i stjecanje vještina i kompetencija potrebnih za zelenu tranziciju.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
